

BẢN TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

Tác giả : *Phạm Thị Hằng*
 Đề tài luận án : **Cái cười trong ca dao người Việt**
 Chuyên ngành : Văn học dân gian
 Mã số : 5.04.07
 Cơ sở đào tạo : Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn
 Đại học Quốc gia Hà Nội.

NỘI DUNG

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu của luận án:

Từ quan điểm mỹ học về cái hài - cái cười, hệ thống hóa và phân tích nội dung, nghệ thuật tạo dựng cái cười trong ca dao cổ truyền và ca dao từ tháng Tám năm 1945 đến năm 1975, so sánh những yếu tố giống và khác nhau trên cả hai phương diện, từ đó rút ra nhận xét về sự tồn tại của ca dao cười trong xã hội hiện đại.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng:

Phương pháp nghiên cứu văn học dân gian; phương pháp nghiên cứu liên ngành; phương pháp so sánh và đặc biệt sử dụng ở mức cao phương pháp thống kê.

3. Các kết quả chính và kết luận:

-Những vấn đề về khoa học đã được giải quyết trong luận án:

Trên cơ sở quan điểm mỹ học về “cái hài” - “cái cười” và mối quan hệ tương ứng giữa chúng, tác giả luận án là người đầu tiên đề xuất ra khái niệm tên gọi “ca dao cười”, đồng thời tác giả cũng là người đầu tiên đã nghiên cứu, tổng kết những vấn đề về ca dao cười từ cổ truyền đến 1975 trên cả hai phương diện nội dung và nghệ thuật. Với 1.250 tác phẩm ca dao cười cổ truyền, tác giả đã hệ thống hóa những vấn đề về nội dung và nghệ thuật trên cơ sở khám phá sâu sắc hơn về mọi phương diện của ca dao cười, đặc biệt là nghệ thuật tạo dựng cái cười. Bên cạnh đó, tác giả luận án cũng là người đầu tiên đặt ra vấn đề nghiên cứu cái cười trong ca dao từ tháng Tám năm 1945 đến 1975. Với 354 bài ca dao cười đã tuyển chọn, ngoài việc khai thác các giá trị nội dung truyền thống (cái cười giải trí, phê bình giáo dục và tố cáo phản

kháng), luận án còn khai thác nét cách tân mới trong tiếng cười ngạo ca quần chúng nhân dân trong chiến đấu, trong lao động sản xuất và phong trào bình dân học vụ. Bên cạnh yếu tố về nội dung, ca dao cười giai đoạn này còn khai thác yếu tố nghệ thuật truyền thống (gây cười bằng cách tạo dựng mâu thuẫn; kết cấu tương phản và kết thúc đột ngột; nghệ thuật ngôn từ; đố vui; cường điệu; so sánh; yếu tố tục). Một số thủ pháp trước kia chỉ mới xuất hiện rải rác trong ca dao cổ giờ đã trở nên quen thuộc hơn như sự đan xen các thành ngữ, tục ngữ; dùng câu hỏi ở cuối tác phẩm; lối tả thực; lối châm biếm thời sự chính trị. Ngoài ra, ca dao 1945 - 1975 còn thể hiện những cách tân mới trong việc khai thác nghệ thuật lệch chuẩn; phóng nhại; lối vắt dòng; nêu bài học giáo huấn cuối tác phẩm. Phải chăng trong dòng chảy cuộn cuộn của văn học viết, những sáng tạo mới ấy chính là lý do để ca dao cười vẫn tiếp tục tồn tại trong những điều kiện kiện đã đổi thay của lịch sử?

- Ý nghĩa khoa học và thực tiễn:

Luận án là công trình đầu tiên nghiên cứu một cách toàn diện, thấu đáo cái cười trong ca dao người Việt từ cổ truyền đến 1975 cả trên hai phương diện nội dung và nghệ thuật. Luận án chắc chắn có giá trị lớn, nó không chỉ thỏa mãn nhu cầu giải trí của con người trong xã hội hiện đại mà còn góp phần khẳng định sự tồn tại của văn học dân gian hiện đại và khắc họa thành công một bộ phận ca dao người Việt mà trước đây còn chưa được giới nghiên cứu quan tâm thỏa đáng. Đây là đóng góp tích cực cho ngành nghiên cứu văn học dân gian nước nhà./.

Hà Nội, ngày 29 tháng 10 năm 2002

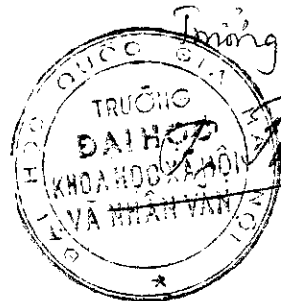
NGƯỜI HƯỚNG DẪN LUẬN ÁN

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

PGS. TS. Nguyễn Xuân Kính

Phạm Thị Hằng

Trưởng được xem và xác nhận
R. Hiệu trưởng
Trưởng phòng Đào tạo

TS. Trần Đức Tuấn